

HÁROM TEMETÉS

1. TÚRÓRUDI

A parkolóban nem volt hely, a bejárattól száz méterre, az út szélén tudott megállni. Kivette a fehér rózsát a csomagtartóból, és amikor lecsukta a hátsó ajtót, észrevette, hogy poros az új cipője. Zsebkendőt vett elő, és körbetörölte. Rossz választás volt, gondolta Pali, minden porszem meglátszik rajta. Négy hete esett utoljára, harmincöt fok volt, a levegő alig mozdult. Mire a parkolóhoz ért, leizzadt. Körbenézett, a fehér rózsás gyászolókat kereste.

A facebookon osztotta meg a tanár lánya, hogy egy szál fehér rózsát hozzon, aki végső búcsút akar tőle venni. A hátsó kapunál két sírásó cigizett, a műszálas ingük teljesen átázott. Arról beszéltek, hogy sokkal jobb lett volna, ha két nappal később temetik a tanárt, mert a mai az év legmelegebb napja, holnapra meg már esőt mondanak, és a nedves földet könnyebb ásni, jobban enged a szerszámnak.

A ravatalozónál biccentett néhány embernek, akiket felismert, harminc éve nem látta őket, sosem volt osztálytalálkozójuk, nem tartották a kapcsolatot, és ő megfogadta, hogy addig be nem teszi a lábát ebbe a városba, amíg a tanár él.

Megöregedtek, gondolta, de nem úgy, mint ő, másképp, vidékiesen, a hajuk, az arcuk, a szemüvegük idejétmúltan öreg. És a mozgásuk, ahogy megvakarták a fejüket, az is vidéki, lassabban emelték fel a kezüket. A tekintetük is, sokkal tovább néznek mindent, mint ahogy az indokolt, nem is néznek, bámulnak.

Aztán azt gondolta, hogy miért nem érzi azt a felszabadultságot vagy elégtételt, amit akkor érzett, amikor elképzelte a tanár temetését. Mert sokszor elképzelte az elmúlt harminc év alatt.

A tanár temetése ahhoz képest, hogy református szertartás volt, sokáig tartott. A lelkipásztor a sírnál is beszélt a jó tanárról, a kiváló édesapáról, a hűséges férjről.

Pali nem figyelte a beszédre, egy dallam járt a fejében: „Ketten állnak a sorban / Túrórudiért a boltban, / a hátsó az egy néni, / nagymamámat idézi.”

A temetés után csak Miklós lépett oda hozzá. Négy évig ültek egy padban. Harminc éve, ugye? – kérdezte. – Nem gondoltam, hogy pont itt fo-

gunk találkozni, ti nem kedveltétek egymást. Szép temetés volt, nem? A lánya azt mondta, egymillióba került. Mire mi meghalunk, ugyanez már kétmillió lesz – mondta, és felsóhajtott. – Beszélte valakivel a régiek közül?

Nem, senkivel, felelte. Egy darabig csendben álltak, a tanár sírját nézték, hogyan rendezik a sírásók a rózsákat és a koszorúkat, gondosan, mértani alakzatba, mint annak idején a tanár az asztal sarkával egybevágólag lerakott dolgozatokat.

Miklós mozdult meg először. Menjünk, meghívlak ebédelni. Néhány lépést tettek, aztán Miklós egy tuja árnyékában megállt. Azt tudod-e, hogy Zsuzsa is elköltözött? Kanadába. Azt hittem, eljön, ő volt a kedvenc diákja.

Nem, semmit sem tudok róla, felelte Pali, és arra gondolt, hogy mi lett volna, ha Zsuzsa is eljön. Akkor mit csinált volna? Hazamegy?

Nagy szerelem volt a tiétek, mondta Miklós, senki sem értette, hogy miért szakítottatok. És pont az érettségi után. Tényleg, miért mentetek szét?

Emiatt, intett a fejével Pali a sír felé.

Hogy érted ezt? A Zsuzsa? Vele? Viccelsz? Az kizárt, csóválta a fejét Miklós. Néhány másodpercig szótlánul nézte egymást a két férfi.

Ne már, Pali! Tanítvánnyal? De neki felesége volt, gyereke, Zsuzsa meg csak tizennyolc, értetlenkedett Miklós.

A mi tanárunk szerelmes volt Zsuzsába, mondta Pali. A bankett után lefeküdtek. Megtaláltam a szerelmes leveleit.

Álltak a tuja alatt, a temető csöndje rájuk telepedett. Egy nő lépett ki a sírok közül, egy pillanatra megállt mellettük, aztán szó nélkül ment tovább. A tanár lánya volt.

Hallotta, mondta halkán Miklós, kínos.

Már nem, felelte Pali, és végre érezte azt a felszabadultságot, amit akkor érzett, amikor elképzelte ezt a temetést. Lehajolt, megtörölte a cipőjét, és kicsit bosszankodott a dallamtapadás miatt, nem tudta kiverni a fejéből. „Ketten állnak a sorban / Túrórudiért a boltban.”

2. KORALLOK

Nagyon fáradt volt. Négy órát ült a kocsiban, az autópályán a hóesés és a terelések miatt sokszor csak araszolt a sor. Ráadásul a miskolci leágazásnál volt egy halálos baleset, ami miatt húsz percig állt mindkét sáv. Egy temetés miatt indult el a szakadó hóesésben, és vezetett kétszázötven kilométert. Féléven belül már a második gimnáziumi tanárát temették.

Fizika szakos osztályba járt, mind a tizenöt kiváló képességű gyerek atomfizikus akart lenni. A legtehetségesebb mind közül Pali legjobb barátja, Z. volt, az egyetlen ösztöndíjat kapott Tokióba, aztán Genf-be. Akkor még tartották a kapcsolatot.

Z. sokáig élt kint, elismert szakember volt, de tíz éve hazahívták egy bizalmi állásra a minisztériumban. Z. már nem kísérleti fizikus, évek óta tanácsadó, a kormány embere.

Bár a két férfi egy városban élt, mégsem találkoztak. Z. elérhetetlenné vált Pali számára, hiába kereste telefonon és küldött üzenetet, minden próbálkozása válasz nélkül maradt.

Egészen tegnapig. Egy ismeretlen telefonszámról küldték az üzenetet: „SZERTARTÁS UTÁN CSILLAG. Z.”

Éjfél előtt néhány perccel érkezett meg a panzióba. Felvonszolta magát a szobájába, kiült az erkélyre, kinyitott egy sört, és a holdat bámulta. A sárga telihold sűrű csíkjai és kráterei olyanok voltak, mint a sebhelyek, könnyű belelátni egy arcot, gondolta, megkereste a szemét, az orrát, a száját, aztán bement a szobába, bedőlt az ágyba, és ruhástól aludt el.

Tizenegy órakor kezdődött a temetés, pontosan érkezett. Egyetlen embert keresett. Először a testőrt látta meg, a nagydarab férfi mindenkinek szemet szűrt, a szertartás végéig Z. mögött állt. Majd a sírnál köszönök neki, gondolta. Amikor a sírhoz ért a menet, Pali hiába kereste a nagydarab testőrt, már nem találta, diszkrétan, észrevétlenül távoztak.

A Csillag étterem az elmúlt harminc évben semmit sem változott. A nehéz, tölgyfából készült asztalokat és székeket sötétbarnára színezte a nap, a piros-fehér kockás abroszok mértani közepén, az üvegvázában egy szál művirág, gerbera állt. Pali harminc éve látta utoljára az éttermet, és most teljesen elérékenyült a látványtól. Minden ugyanolyan volt, mint amikor utoljára voltak itt. Akkoriban minden átitalozott fizikus est után itt kezdték a reggelt, hagymás vért ettek, az jó volt másnaposságra. Olyan volt ez, mint egy időutazás, mintha visszatért volna a harminc évvel ezelőtti városba.

Z. már bent ült, a testőr nélkül, egyedül, a fekete öltönyében kilógott a többi vendég közül. A telefonját babrálta. Pali megállt az asztalánál, és nem tudta, hogyan köszönjön, szervusz, szia vagy helló, de Z. gyorsabb volt, felállt, átölelte, és a fülébe súgta, Palikám, végre megvagy, hát szabad így eltűnni? Pali mosolygott, felakasztotta a kabátját a lambériába csavározott rézfogasra, és lehuppant az asztalfőre.

Ha nem gond, már rendeltem, a szokásosat kértem, vigyorgott Z., és odafordította Palinak a telefonját. A tanár facebook temetési posztját nézte.

Tizenkét síros emoji-t kapott, mondta. Csak mi ketten jöttünk el a régiek közül, Palikám, ezek gyökerek, egy temetésnyi időre sem képesek kimozdulni a kis korallszigetükről.

Milyen korallszigetre gondolsz, kérdezte Pali, a többiek a Maldív- vagy Fülöp-szigeteken élnek?

Z. felnevetett. Ezek? Ugyan... Tudod, Palikám, van egy korallelméletem. Két tudóstípus létezik. Az egyik a medúza, aki lebeg, és használja a vizet, ami körülveszi. Ezek vagyunk mi ketten. A másik típus a korall, azok a többiek. A korallak röghöz kötött élőlények. Egymás korallvázaira építkeznek. A halott vázokon új korallok fejlődnek, a régire mindig rátelepül az új. És így alakulnak ki a korallzátonyok. Ha elhagyod a zátonyt, elpusztulsz. Palikám, a társadalom pont így működik. Tudod, munkatársakat keresek magam mellé, olyanokat, akikben maradéktalanul megbízom, ezért nemrég bekértem a minisztériumba néhány osztálytársunk anyagát.

Z. öt, „BIZALMAS” feliratú mappát tett Pali elé. Látod, Pali, itt vannak a korallemberek. Nyisd csak ki, nézz bele! Pali még sosem látott ilyet. Az első mappában Tamás és Éva fotói voltak, és rövid vázlatpontokban az életük. Gimis szerelem, négy évig egy padban ültek. Elméleti fizikusként végzett mindkettő, diploma után házasság, három gyerek, aztán párkapcsolati válság, ezért Tamás a kutatásait feladta. Hazaköltöztek a szülővárosba, a nagyszülők besegítettek, a párkapcsolati egyensúly azonnal beállt, jelenleg középiskolai, fizika szakos tanárként dolgozik ő is, és a felesége is.

A következő dossziében Miklós fotója volt. Elméleti fizikusként dolgozott. Túlsúlyos, szenvedélybeteg, alkoholfüggő, gyermektelen házasságban élt évekig. Miután elvált a feleségétől, és egy férfival költözött össze, a vállalt mássága miatt kikerült minden kutatási projektből. Most biogazdálkodó, a pasijával él az apja földjén. Lefogyott, jógaoktató, vegán, maratont fut, és van két macskájuk.

A harmadik dossziében Jóska anyaga volt. Nyolc év Paks, atombiztonsági felügyelő, kormányzati körökben mindenkit ismert. A rengeteg pénz tönkretette a magánéletét. A négy válása minden vagyonát elvitte, alkoholfüggés, aztán szerződést bontottak vele. Hazaköltözött, a kormányzati segítségnek köszönhetően felvették műszaki előkészítőnek az egyetemre. A szüleivel él, már nem iszik.

Pali becsukta az utolsó dossziét. Gondolom, megvan az enyém is, vagy a medúzáról nem gyűjtesz anyagot? Z. elnevette magát. Palikám, ha jól megnézed ezeket az életpályákat, akkor világos, hogy ők nem tudnak lebeg-

ni. A koralltelep nélkül nem tudnak létezni. A család, a rokonok, a gyökér az, ami táplálja és egyben tartja őket. Ha eltűnik a talaj, elpusztulnak.

Persze, van neked is dossziéd. Bent van a panzióban, az emberem most tette az asztalodra. Van mellette egy szerződés is. Csak ajánlat, egy lehetőség, olvasd el, és ha tetszik, hívj, és egyeztetünk.

Pali némán nézett maga elé, a pincér letette a rendelést, és jó étvágyat kívánt.

Figyelj, Z.! Tetszik ez a korallelmélet, nagyon szép, mondta, és megtörölte a szalvétába a villáját. De a koralloknak nincsenek gyökerei, ezt te is tudod.

Z. elmosolyodott, és ciccentett egyet. Látod, Pali, pont ez az, ami kell nekem, mondta, és nekiláttak a hagymás vérnek.

3. A TOR

Aztán meghalt Jóska is. Pedig mindenki azt gondolta, hogy két elvonó után végre sínre kerül az élete. Atomfizikusként kiváló szakember volt, felelősségteljes vezető, politikusok keresték a kegyeit, utazott, tárgyalt, érdekeket képviselt, és közben százmilliókat szórt el nőkre és drogra. Számptalan szerető, négy válás, amit a kormány tagjai még elnéztek volna neki, de egy ellenzéki újság leleplező riportot közölt arról, hogy illegális bordélyházban, bedrogozva vették őrizetbe egy razzia során, így mennie kellett. Azt, hogy egy drogos feleljen a Paksi Atomerőmű biztonságáért, már nem merete vállalni senki. A botrány és a válás után hazaköltözött a szülővárosába, és műszaki előkészítő állást kapott az egyetemen.

Jóska vissza akart kerülni a szakmába, de azok, akiktől a megváltást várta, nem segíthettek neki. Ők is ott voltak a partikon, vele együtt szívtak és jachtoztak, ugyanazokat a nőket használták, és ha visszatették volna pozícióba, akkor az felért volna egy beismerő vallomással. Az egyetemen két évig dolgozott azok keze alá, akiket valamikor ő tanított, és próbálta elhinni az ígéreteket, hogy csak idő kérdése, ki kell várni. Majd kikopik a neve a köztudatból, visszakerülhet, csak legyen türelemmel. Senki sem gondolta, hogy Jóska felköti magát. Pali egy éven belül harmadszor ment temetésre.

A temető kapujában egy szőke nő állt, és egy nagy üvegvázából minden érkezőnek adott egy szál fehér rózsát. Majd a sírba kell dobni, tette hozzá. A fényes, barna koporsó le volt zárva, a koszorúktól alig lehetett beférni a ravatalozóba. Könnyecseppek, kivörösödött szemek, Zorán- és Presser-dalok,

rövid polgári szertartás. A sírhely a temető végében volt, az aszfaltozott úton még lehetett hallani a koporsószállító autó recsegős hangszóróit, *azt mondtad, hogy ez az élet, / s nem halunk meg, / az ember soha el nem téved*, a murvás részen a kavicsok koppanása és csikorgása már elnyomta a zenét. Pont úgy sutorognak a léptek alatt a kavicsok, mint a tengerparton, gondolta Pali, ahol teljesen mindegy, a sustorgás, az számít, nem a víz nyugtatja meg az idegeket, hanem a kopogó kavics. A kavics a lekerekítettség és a végtelenség, és itt elgondolkodott azon, ki is mondta ezt, aztán eszébe jutott, kitől hallotta, eszébe jutott Zsuzsa, az első horvát nyaralás, a meztelen fürdőzés, a sustorgó kövek az éjszakában, a hajnalig tartó szeretkezések. Már harminc év telt el. Ezt Pali már hangosan mondta.

Bizony, Pali, már harminc év telt el, ismételte mögötte valaki. Ismerős volt a hang, az önelégült mosoly, de a tetovált kar, a kigyúrt felsőtest és a kopasz fej, az nem. Ervin vagyok, szólt a kopasz, és felnevetett. Nem ismertél meg, ugye? Ha ennek vége, legurítunk egy sört, gyere a Csillagba.

Amikor utoljára találkoztak, Ervin vékony, csontos arcú, öltönyös menedzser volt, Jóska munkatársa, mondhatni, a barátja. Egyszerre tartóztatták le őket azon a bizonyos drograzzián, és ugyanakkor kezdődött a zuhanórepülésük. Jóska kiengedték, Ervint nem, sikkasztásért két évet ült.

A temetés után Pali leparkolt a panzió előtt, és átsétált a Csillag étterembe. Ervin egy üres söröskorsó előtt ült. A kigyúrt felsőtestén feszült az ing, a feltúrt ingujj alól kígyótetoválás kúszott elő, és inkább hasonlított Jason Momoára, mint egy középkorú fizikusra.

Mit iszol, sörbomba, ugye? Két Unicum sört legyen szíves, szólt oda a pincérnek, és ha látja, hogy kifogyott, akkor hozhatja a következő kört. Mesélj, Palikám, mi újság? Teljesen vakon voltam bent, tudod, hogy közvagyon sérelmére elkövetettért kaptam három évet, jó magaviselettel kettőt csücsültem le, egy hete vagyok kint, feltételesen. Nem öregszel, barátom, a mi korunkban már csak ez számít. Palikám, egészségedre, mondta, kettőt kortyolt, és folytatta. Palikám, ez halotti tor, szabaduló buli és hálaadás, mert valahogy minden úgy alakult, ahogy igazságos. Megvan Columbónak az *Őszeesküvők* epizódja? Amikor a fickó igazságot tesz, és azt mondja: Mindenkinél azt, ami jár! Bent megfogadtam, ha kiengednek, igazságot teszek, elkapom a Jóska-t. Tudod, éveken keresztül én intéztem Jóska-nak az okosságokat. Tárgyaltam, vittem a pénzt, akinek kell, olyan dolgokat oldottam meg, hogy beszarnál, ha elmesélném. És nemhogy kaptam volna a nagy pénzekből, de még rám is verte az egészséget, mintha én sikkasztottam volna, én lettem volna az értelmi szerző. Egészségedre, amióta kint vagyok, még

nem is ittam, mondta, és lehúzta a második Unicumot, az asztalhoz csapta a poharat, és felkiáltott. Nagyfény, Palikám, napfény, rohadjanak meg! Már elfelejtettem, milyen finom, holnap megyek a tengerhez, mondta, felsóhajtott, és kiitta a maradék sört.

Pali kihasználta a szünetet, és kérdezett. És mit csináltál bent? Olvastál? Tanultál?

Ervin csodálkozva nézett Palira. Nem látszik, barátom? Két év alatt huszonöt kiló izom. Befelé nyolcvan kiló, most százöt. Gyúrtam. A Jóskára. Te még mindig nem érted. Mindenkinek azt, ami jár, mondta, és az Unicumot, amit kihozott a pincér, beleöntötte a sörbe. Egészség, Palikám! A negyedik kört hozta ki a pincér, Ervin kiment pisilni.

Pali ránézett az órájára, és meglepődött. Még csak egy óra telt el, sokkal többnek tűnt. Nagyon berúgtam, lelassult az idő, biztos, hogy túltoltam, gondolta. A gyomra is lüktetett, nem kívánta a sört. Az asztalra hajtotta a fejét, borzasztó hányingere volt. Már nem volt kedve Ervinhez, a sörözéshez, és álmos is volt. Mindenkinek azt, ami jár, ismételte, és arra gondolt, hogy majd holnap, ha felébred a panzióban, úgyis csak egy részeg álom lesz ez az egész beszélgetés.